

Rekabet Kurumu

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-216
Karar Sayısı : 04-09/79-21
Karar Tarihi : 29.1.2004

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfık ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B- RAPORTÖRLER : Serpil YANIK, Hatice AKKAYA

C- ŞİKAYET EDEN : - Seskir Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Yeni Yalova Yolu Otomotiv Ticaret Merkezi No:2 Bursa

- M.Y.S. Otomotiv Taşımacılık Petrol Ürünleri Turizm Tekstil
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yeni Yalova Yolu Otomotiv Ticaret Merkezi No:2 Bursa

D- ŞİKAYET EDİLEN

: Automobile Dacia S.A.
Colibasi 0401 Str. Uzinei Nr.1 Pitesti Arges ROMANYA

E- DOSYA KONUSU: M.Y.S. Otomotiv Taşımacılık Petrol Ürünleri Turizm Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (MYS) ve Seskir Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Seskir Otomotiv)'nin Automobile Dacia S.A. (Dacia) ile imzalamış olduğu distribütörlük anlaşmasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde, ayrı ayrı olmak üzere, idare merkezi Romanya'da bulunan ve Dacia marka otomobil üreten Dacia ile 25.6.1999 tarihinde, ikibuçuk yıl süreli, -Türkiye için- genel distribütörlük anlaşması imzaladıkları; ancak gerek anlaşmanın süresi ve gerekse fesih bildirim süresinin yapılan harcama ve yatırımları geri kazandırmayacak ve rekabet etme haklarını kullanmaya imkan vermeyecek kadar kısa tutulduğu ifade edilmiştir. Dilekçelerde ayrıca, Dacia'nın anlaşmanın sona ermesine iki ay kala hiçbir haklı gerekçe göstermeksizin distribütörlük sözleşmesini uzatmayacağını bildirdiği; daha sonra ise ürettiği araçların kendi kuracağı bir firma ile Türkiye pazarında satılacağını duyurduğu ve sermayesinin %99.97'sine sahip olduğu Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.'ni kurarak bu firmayı Türkiye genel distribütörü olarak atadığı iddia edilmektedir. Sonuç olarak, 25.6.1999 tarihinde MYS ve Seskir Otomotiv ile Dacia arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasında sözleşme süresi ve fesih bildirim süresi açısından ve diğer konularda rekabet hukukuna ilişkin bir ihlal olup olmadığının tespit edilmesi ve ayrıca sonradan atanan distribütörün Dacia'nın alt teşebbüsü olup olmadığının saptanması ve ihlalin devamının önlenmesi talep edilmektedir.

04-09/79-21

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.12.2003 tarih, 5895 ve 5896 sayılar ile giren başvurular üzerine düzenlenen 9.1.2004 tarih, 2003-4-216/BN-03-SY sayılı Bilgi Notu 19.1.2004 tarih, REK.0.08.00.00/17 sayılı Başkanlık önergesi ile 22.1.2004 tarih, 04-06 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş, 04-06/60-M sayı ile Kurum Hukuk Müşavirliğinden görüş istenilmesine karar verilmiştir.

Dosya konusu, Hukuk Müşavirliğinin cevap yazısını içeren 26.1.2004 tarih, REK.0.03.00.00/63 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-09 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Bilgi Notu'nda,

- taraflar arasındaki anlaşmayı 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamı dışına çıkaran hükümlerin bulunduğu,

- ancak anılan hükümlerin açık rekabet ihlali olarak nitelendirilemeyeceği, dolayısıyla halihazırda sona ermiş bulunan ve 4054 sayılı Kanun'u açık olarak ihlal etmeyen anlaşma ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı,

- bununla birlikte söz konusu anlaşma süresi içerisinde Kuruma bildirilmemiş olduğundan Kanun'un 16. maddesi uyarınca usul cezası verilmesi gerektiği ve ayrıca başvuru sahiplerine söz konusu anlaşmanın fesih işlemlerine karşı anlaşmada yer verilen yetkili mahkemelere başvurabileceklerine dair gerekli bilgilendirmenin yapılmasının uygun olacağı

görüşlerine yer verilmektedir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Şikayet dilekçelerinde, Dacia'nın 25.6.1999 tarihinde Seskır Otomotiv ve MYS ile ayrı ayrı imzaladığı sözleşmelerin süresinin rekabet mevzuatı çerçevesinde en az 5 yıl olması gerekirken 2.5 yıl ve fesih bildirim süresinin en az altı ay olması gerekirken iki ay olduğu, bu durumun 4054 sayılı Kanun'a aykırılık oluşturduğu ileri sürülmektedir.

Şikayet konusu anlaşmalar, içeriklerinin aynı olması ve Seskır Otomotiv ile MYS'nin ekonomik birlik içinde bulunması nedeniyle birlikte değerlendirilmiştir.

Bahse konu dağıtım anlaşmasının "İthalat/Bayilik Hakları ve Yükümlülükleri" başlıklı 3. maddesinde, ihracatçı (Dacia) dağıtıcıyı Dacia marka araç ve yedek parça ile aksesuarlarının Türkiye'de münhasır dağıtımı ile yetkilendirmekte ve dağıtıcıya Dacia araçlarının rakibi olan hiçbir aracın dağıtıcısı/ithalatçısı olmama yükümlülüğü getirmektedir. Dolayısıyla incelenen dağıtım anlaşması 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğindedir.

Ancak, bilindiği üzere 1998/3 sayılı Tebliğ'de öngörülen koşulları sağlayan motorlu taşıtlar dağıtım ve servis anlaşmaları ilgili Kanun maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmaktadır. Şikayete konu dağıtım anlaşması da

04-09/79-21

Dacia marka motorlu araç ve yedek parçalarının Türkiye'de dağıtım ve servisine ilişkin olup, 1998/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde incelenebilecek nitelikte bir anlaşmadır.

1998/3 sayılı Tebliğ'in 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 6. maddesinin ikinci fıkrası, motorlu taşıtlar dağıtım ve servis anlaşmalarının sürelerini düzenlemektedir. Buna göre;

"Satıcının bu Tebliğin 5. maddesinin a bendinde öngörülen dağıtım ve hizmet yapısını iyileştirme yükümlülüğünün olduğu hallerde ancak şu koşullarla muafiyet uygulanır:

...

b) Belirsiz süreli anlaşmalarda yer alacak feshi ihbar süresinin, her iki taraf için en az iki yıl olması; ancak sağlayıcının anlaşmaya son vermesi halinde kanundan veya anlaşmadan dolayı uygun bir tazminat ödemek zorunda olduğu veya satıcının dağıtım sistemine ilk kez girdiği ve anlaşma süresinin veya anlaşmanın olağan feshi ihbar süresinin bu satıcı tarafından ilk kez kabul edildiği hallerde bu sürenin asgari bir yıl olması,

c) Belirli süreli anlaşmalarda ise, anlaşma süresinin en az beş yıl olması ve anlaşmada yer alacak olan yenilememe isteğini anlaşmanın sona ermesinden asgari altı ay önce bildirmeyi her iki tarafın da kabul etmesi".

Dağıtım anlaşmasının "Reklam" başlıklı 11. ve "Markalar" başlıklı 9. Maddesi ile anlaşmanın eki olarak belirtilen teknik destek ve servis anlaşmasındaki teknik destek, eğitim ve uzmanlaştırmaya ilişkin hükümlerin varlığı, dağıtıcının, Tebliğin 5. maddesinin (a) bendinde öngörülen dağıtım ve hizmet yapısını iyileştirme yükümlülüğünün bulunduğu anlamına gelmektedir ve bu nedenle grup muafiyeti bakımından Tebliğ'in süreye ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur.

MYS ve Seskir Otomotiv, 25.6.1999 tarihinde imzalamış oldukları dağıtım anlaşmaları, alım-satım anlaşmaları, teknik destek ve servis anlaşmaları ile Dacia'nın yetkili ithalatçısı/dağıtıcısı olarak atanmışlardır. Dağıtım anlaşmasının 3.2. maddesi *"Bu anlaşmanın hükümleri çerçevesinde verilen münhasır ithalat/dağıtım hakları 3 yıl içindir (31.12.2001 tarihine kadar).¹"* hükmünü getirmektedir. Anlaşmanın 4.1. maddesi ise *"3 yıllık sürenin bitiminden önceki 60 günlük süre içinde, taraflar yazılı olarak, münhasır ithalat ve dağıtım süresinin bir yıl daha uzatılıp uzatılmayacağına karar verirler."* hükmü ile feshi ihbar süresini 60 gün olarak düzenlemiştir. Dolayısıyla, 60 günlük feshi ihbar süresi ile üç yıl süreli olarak imzalanmış söz konusu anlaşmanın 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanması mümkün değildir.

Öte yandan, anlaşma, Dacia'nın iradesi ile feshedilmiş olup Dacia tarafından MYS'ye gönderilen 25.10.2001 tarihli feshi ihbar yazısında, 2001 başından itibaren Dağıtım anlaşmasının 5.1. maddesinde kabul edilen yükümlülüklerin dağıtıcı tarafından gerçekleştirilmediği, tekliflerine rağmen şirketler arasında ortaklık kurulmadığı, bu hareketsizliğin Dacia'nın temsil edilmediğinin ve Dacia markasına karşı önyargının

¹ İmza tarihi dikkate alındığında, anlaşmanın süresinin 2.5 yıl olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

04-09/79-21

göstergesi olduğu, dağıtıcının bazı yetkili satıcılarının Dacia'ya ilgisiz olduğu, dağıtıcının stoklarında hala 130'dan fazla 1,5 ve daha fazla yaşta otomobil bulunduğu belirtilmektedir.

Konuya ilişkin olarak anlaşmanın 4.3. maddesinde, "*Tüm uzatmalar (anlaşma süresinin uzatılması) md.5te düzenlenen yıllık minimum miktarın Dağıtıcı tarafından İhracatçıdan satın alınmasına bağlı olacaktır.*" denilmektedir. "Miktarlar" başlıklı 5.1. maddede ise, "*Dağıtıcı, Anlaşma devam ettiği süre içinde, aşağıdaki araç miktarını satın alacaktır: 1999-300 parça, 2000-1000 parça, 2001-1500 parça.*" ifadesine yer verilmiştir. Feshi ihbar yazısından, dağıtıcının sözleşmede öngörülen bu yükümlülüklerini yerine getiremediği anlaşılmaktadır. Ancak, şikayetçi tarafından, 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz dolayısıyla bu yükümlülüklerini yerine getiremedikleri, bayilik sözleşmesinde de bu durumun mücbir sebep olarak kabul edildiği, fakat Dacia'nın bunların uygulanmasına fırsat tanımadan sözleşmeyi feshettiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, şikayetçi ile yapılan görüşmede, esas şikayet konusunun sözleşmenin rekabet hukukuna aykırı bir şekilde 2,5 yıl süreli düzenlenmesi ve feshi ihbar süresinin de 60 gün olarak belirlenmesi olduğu anlaşılmıştır.

Bu bilgiler çerçevesinde, anlaşmanın Tebliğ'e aykırı hükümler içerdiği, bu nedenle grup muafiyetinden yararlanamadığı ve Kuruma bildirilmesi gereken bir anlaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte anılan anlaşmada rekabet hukuku açısından açık ihlal olarak değerlendirilecek nitelikte hükümler bulunmadığı tespit edilmiş olup, halihazırda sona ermiş bulunan sözleşmeye ilişkin olarak taraflar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

Öte yandan 1998/3 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayan söz konusu anlaşmalara ilişkin olarak 1997/6 sayılı "Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 Sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğ" in "05.11.1997 tarihinden itibaren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamına giren anlaşma ve uyumlu eylemleri ile teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri, alındıkları veya yapıldıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kurulumuza bildirilecektir." şeklindeki 'Yeni Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararların Bildirimi' başlıklı 2. maddesi gereğince Rekabet Kuruluna herhangi bir muafiyet bildiriminde de bulunulmadığı Kurum kayıtlarının tetkikinden anlaşılmıştır. Ancak yukarıdaki gerekçelerle söz konusu anlaşmanın süresi içerisinde Kurula bildirilmemiş olması nedeniyle Kanun'un 16. maddesi uyarınca usul cezası verilmesine gerek olmadığı neticesine varılmıştır.

Ayrıca, şikayet dilekçesinde, halen Dacia marka otomobillerin Türkiye genel distribütörü olarak faaliyetini sürdüren Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.'nin, üretici Dacia'nın alt teşebbüsü olup olmadığını tespiti de talep edilmektedir. Şikayet dilekçesi ile birlikte gönderilen Ticaret Sicili Gazetesi'nden, 17.12.2002 tarihinde kurulmuş bulunan Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.'nin % 99,97'sine S.C. Automobile Dacia'nın sahip olduğu ve kontrolünde de bu şirketin etkili olduğu görülmektedir. Ancak, Dacia'nın Türkiye'de, kendisinin de pay sahibi olduğu ve kontrolünü elinde bulundurduğu bir şirkete distribütörlük hakkı vermiş olması, ticaret serbestisi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

04-09/79-21

J- SONUÇ

Düzenlenen Bilgi Notu'na ve incelenen dosya kapsamına göre; şikayet konusu sona ermiş bulunan anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran hükümlerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u açık olarak ihlal etmediği tespit edildiğinden soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine; diğer yandan, aynı nedenlerle söz konusu anlaşmanın süresi içinde Kurula bildirilmemiş olması dolayısıyla usul cezası verilmesine de yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.